

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3139/2018. (IV. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 45.Pf.631.118/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz befogadása esetére kérte az Alkotmánybíróságot, hogy hívja fel a bíróságot a támadott, jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére [Abtv. 61. § (1) bekezdés].
- [2] Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló egyedi ügyben (a továbbiakban: egyedi ügy) I. rendű felperesként vett részt. Az indítványozó a II. rendű felperessel együtt 2005. november 29-én ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel kölcsönszerződést kötött egy hitelintézettel, valamint az I. rendű alperessel mint hitelezőkkel. Ennek értelmében a hitelezők a perbeli ingatlan megvásárlásának finanszírozása körében 3 650 000 Ft kölcsönt nyújtanak a felpereseknek. A kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a hitelintézet által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történt.
- [3] A hitelintézet 2015. április 21-én kelt levelében a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolási kötelezettség teljesítéséről nyújtott tájékoztatást az indítványozónak. Az elszámolásban az elszámolás fordulónapjáig (2015. február 1.) 6 279,27 CHF, a pénzügyi teljesítés napjával (2015. március 13.) 6 313,94 CHF elszámolandó összegről tájékoztatta az indítványozót. A hitelintézet ezzel egyidejűleg arról is tájékoztatást adott, hogy az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Ftv.) szerint a devizaalapú kölcsönszerződésből eredő tartozását átszámították forintra, és az átszámítás során az Ftv. 10. §-ában meghatározott árfolyamot alkalmazták. A forintosításra 2015. március 21-én, 2015. február 1-jei hatállyal került sor. A hitelintézet megküldte az indítványozónak az Ftv.-nek megfelelően módosult kölcsönszerződést is. A módosult kölcsönszerződésben rögzítésre került, hogy az eredeti szerződés biztosítására szolgáló zálogjog fennmarad, a módosulás folytán a zálogkötelezettek és az esetleges készfizető kezesek helyzete nem válhat terheesebbé, a bejegyzett zálogjog forintban meghatározandó összegének megállapítása során a 256,47 HUF/CHF árfolyam alkalmazandó. A kölcsönszerződést a hitelintézet 2015. december 4-én azonnali hatállyal felmondta, követelését pedig a per II. rendű alperesére engedményezte. Erről a felpereseket 2016. január 14-én kelt engedményezési értesítőjében értesítette.
- [4] A felperesek a perbeli ingatlan tulajdoni lapján 22 521 CHF és járulékai erejéig a mindenkori forintárfolyamnak megfelelő összegre bejegyzett jelzálogjog és a jelzálogjog biztosítására feljegyzett elidegenítési és terhelési tilalom törlését kérték keresetükben, melyet többször módosítottak. Elsődlegesen azt adták elő, hogy a szerződést teljesítették, ugyanis a törlesztőrészletek megfizetése során a kölcsönszerződésben feltüntetett forint összegnek megfelelő kötelezettségeiket lerótták, ebből kifolyólag az alperesek lettek volna kötelesek a jelzálogjog és az elidegenítési és terhelési tilalom törlésére irányuló jognyilatkozatot megtenni. Másodlagosan, mivel a földhivatalhoz eredménytelenül fordultak, a felperesek a bíróságtól kérték a jelzálogjog és az elidegenítési és terhelési tilalom törlését az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 62. § (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése alapján. Harmadlagosan a felperesek arra hivatkoztak, hogy a jelzálogszerződés eleve létre sem jött, mert a lényeges kérdéseiben való megállapodás hiányzik. Arra is hivatkoztak, hogy a jelzálogjog bejegyzésére irányulóan benyújtott közjegyzői okirat nem felel meg sem az Inytv., sem

- a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény irányadó rendelkezéseinek. A felperesek mindemellett az is állították, hogy a jelzálogjog bejegyzése során alkalmazni kellett volna a 9000/1946. (VII. 28.) miniszterelnöki rendeletet (a továbbiakban: ME rendelet), melynek értelmében Magyarországon a pénzüsszegeket forintban kell meghatározni.
- [5] Az első fokon eljáró Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) elutasította a keresetet. Mindenekelőtt megállapította a II. rendű felperes aktív perbeli legitimációjának hiányát. Megállapította egyúttal, hogy a kereset törlési pernek minősül, a felperesek nem kérték a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását.
- [6] A törlésre irányuló kérelmet elbírálva az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a jelzálogjog tartalma szempontjából a bejegyzés megfelel a kölcsönszerződés szerinti tartalomnak, a jelzálogjog pedig megfelel a korábban hatályos, a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) és a jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Jht.) rendelkezéseinek, mert kiténik belőle a jogosult és a kötelezett személye, valamint meghatározásra került benne a jelzálogjog tárgya és terjedelme. Az elsőfokú bíróság utalt rá, hogy téves az ME rendeletre való hivatkozás, az ugyanis a forint bevezetésének szabályait tartalmazza, a felperesek által hivatkozott rendelkezés arra irányult, hogy a pénzüsszegek nyilvántartásának módját rendezze. Az Inyvtv. 62. § (2) bekezdésével összefüggésben arra mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a törlési perben már nem jogosult eljárási szempontból vizsgálni a bejegyzésre irányuló határozat esetleges jogszabálysértő mivoltát, arra a földhivatali határozattal szembeni jogorvoslati rendszer szolgál. Végül az elsőfokú bíróság elutasította az új kölcsönszerződés létrejöttével kapcsolatos felperesi érveket is: ítéletének indokolásában az Ftv. tételes előírásai alapján hangsúlyozta azt, hogy maga a törvény is egyértelműen kimondja a 3. § (5) bekezdésében és a 4. § (6) bekezdésében, hogy a forintosítással nem szűnik meg az eredeti kölcsönszerződés, miként a hozzá kapcsolódó zálogjog sem. Azt is kiemelte, hogy az Ftv. 4. § (7) bekezdése és 10. §-a rendelkezik arról, hogy a bejegyzett jelzálogjog forintban meghatározandó összegének megállapítása során milyen árfolyam alkalmazandó. A korábbi kölcsönszerződés tehát nem szűnt meg, hanem az Ftv.-nek megfelelően módosult. A felpereseket megillette annak joga, hogy a forintosítás mellőzését kérik vagy felmondják a kölcsönszerződést, ilyen nyilatkozatokat azonban nem tettek, ennél fogva a kölcsönszerződés az Ftv.-nek megfelelően módosult.
- [7] Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen – annak törvénysértő voltára hivatkozással –, a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék azonban azt – egyetértve az indokolásában foglalt ténymegállapítással és az abból levont jogi következtetésekkel – helybenhagyta.
- [8] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással utóbb kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben kérte a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedő megsemmisítését. Érvelését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, R) cikk (1) és (2) bekezdésére, XIII. cikkére, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére alapította.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikke által védett, tulajdonhoz való jogának sérelmeként adta elő, hogy a jogerős ítélet következtében a hitelintézet – az ő kárára – nagyobb mértékű kielégítéshez jut a jelzálogjog földhivatali bejegyzésében foglaltak alapján, mint amekkora őt a zálogszerződésben rögzített zálogjog létesítése esetén megilletné. Nincs arra garancia, hogy a hitelintézet a biztosítékul szolgáló vagyonnak, illetve ellenértékének kizárólag a követeléssel arányos részét tartja meg. A jogerős ítélet sérti az Alaptörvény R) cikkét, mert törvénysértő: a földhivatal olyan bejegyzést rögzített, amely nem lelhető fel az Inyvtv. 29. § szerinti bejegyzés alapjául szolgáló okiratban, ezért nem felel meg a bejegyzés napján hatályban volt, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 1. § (1) bekezdésének, ebből kifolyólag az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés sohasem minősült érvényes hatósági határozatnak. Erre tekintettel téves az eljáró bíróságoknak az az érve is, hogy az indítványozónak az Inyvtv. szerinti jogorvoslati eljárásban lett volna lehetősége előadni kifogásait a földhivatali határozattal szemben.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét látta abban, hogy álláspontja szerint az eljáró bíróságok önkényesen jártak el vele szemben, amikor figyelmen kívül hagyták az ME rendeletben foglaltakat. A Fővárosi Törvényszék szelektíven értékelte a bizonyítékokat, az indítványozó által előadottakat pedig egyáltalán nem, amivel nemcsak az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértette, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati eljárásból való jogát is.

- [11] Mindemellett az indítványozó álláspontja szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és R) cikk (1) bekezdése milyen módon áll összhangban az indítványban – valamint a hiánypótló beadványban – hivatkozott, Alaptörvényben biztosított jogokkal.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [13] Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény R) cikk (1) és (2) bekezdései nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak, a B) cikk (1) bekezdése alapján pedig – az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében – csak a visszaható hatály tilalma, illetve a kellő felkészülési idő hiánya esetén van helye alkotmányjogi panasznak {3007/2018. (I. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}. Ilyenre az indítvány nem tartalmaz hivatkozást. Az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, valamint R) cikk (1) és (2) bekezdésére alapított részében ezért nem felel meg az Abtv. 27. §-ának.
- [14] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [15] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította panaszában, és a sérelem megvalósulását abban látta, hogy a bíróságok nem tettek kellően eleget indokolási kötelezettségüknek, illetve elmulasztották bizonyítási kötelezettségüket, mert nem adtak helyt az indítványozó bizonyítási indítványainak. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot {lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [16] A rendelkezésre álló iratokból kitűnően a jelen ügyben az eljáró bíróságok tájékoztatták az indítványozót a per tárgyáról és a bizonyítást igénylő körülményekről, állást foglaltak az előadott jogszabályi hivatkozások helytállóságáról, és az irányadó jogszabályi rendelkezések feltüntetése mellett kifejtették, miért nincs a jelen perben helye az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlésének. Erre tekintettel, valamint az Alkotmánybíróság fentebb bemutatott gyakorlata fényében az Alkotmánybíróság nem észlelt olyan körülményt, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában indokoltá tenné a panasz Abtv. 29. §-a alapján való befogadását. Az alkotmányjogi panaszban előadottak olyan vitás kérdések, amelyek nem lépnek túl a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó jogértelmezés és bizonyítás körén, ezért nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [17] Az indítványozó általánosságban az Alaptörvény XIII. cikkére hivatkozással állította tulajdonhoz való jogának sérelmét, azonban az Alkotmánybíróság az állított sérelem jellegére és az ügy körülményeire figyelemmel úgy tekintette, hogy a hivatkozás az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére irányul. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése által védett alapvető jog sérelmét illetően az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy következetes gyakorlata értelmében a polgári jogi tulajdonjog és a tulajdonhoz való jog, noha kétségtől függenek, nem

azonos fogalmak, továbbá a tulajdonhoz való jog „tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni” [20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]]. Ebből következően az, hogy valamely jogvita során egy tulajdont érintő kérdésben a bíróság akár az indítványozó hátrányára dönt, önmagában nem veti fel a tulajdonhoz való jog sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt nem találta az Abtv. 29. §-a alapján befogadhatónak ebben a vonatkozásban sem.

[18] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. A jogorvoslat biztosításának követelménye az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {ennek áttekintéséhez lásd: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}. A jogorvoslathoz való jog az Alaptörvény 28. cikkéből következően a jogalkalmazó szerveket is kötelezi {legutóbb: 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [38]}. Az indítványozó a jelen ügyben élt a részére törvényben biztosított rendes jogorvoslati lehetőséggel. Ugyanakkor önmagában annak ténye, hogy a Fővárosi Törvényszék nem helyezi hatályon kívül az indítványozóra nézve hátrányos elsőfokú döntést, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét, az erre alapított indítványelem pedig nem vizsgálható érdemben az Abtv. 29. §-a alapján.

[19] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek miatt az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

[20] 5. Az indítványozó kérte a bíróság felhívását a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztésére. Az Abtv. 61. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az az alkotmánybírósági eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre tekintettel (*a*) pont); súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében (*b*) pont); vagy más fontos okból (*c*) pont) indokolt, és a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel. Mivel az Alkotmánybíróság eljárása e végzéssel lezárult, a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kérelemről mint okafigyottá vált indítványi elemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie [3170/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]].

Budapest, 2018. április 10.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1886/2017.

